

Ελληνικός Τουρισμός: Κλειδί για την Άμεση Οικονομική Ανάκαμψη

*Γρηγόρης Θ. Παπανίκος
Πρόεδρος
Αθηναϊκό Ίδρυμα Παιδείας και Έρευνας*

Τα μηνύματα είναι ενθαρρυντικά. Φέτος ο τουρισμός θα μπορέσει να ανασύρει την ελληνική οικονομία από τα τάρταρα που την γκρέμισε η πανδημία. Η παγκόσμια λανθάνουσα ζήτηση για το ελληνικό τουριστικό προϊόν είναι τεράστια. Ο κρίσιμος προσδιοριστικός παράγοντας είναι το εμβόλιο, το οποίο, σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις, φαίνεται να έχει τα επιθυμητά αποτελέσματα. Σ' αυτή την περίπτωση, με ένα «πιστοποιητικό εμβολιασμού» ανά χείρας, θα μπορέσουν οι αλλοδαποί τουρίστες να επισκεφτούν την Ελλάδα με ασφάλεια. Αν και απαιτεί κάποιο χρόνο, αυτό το «διαβατήριο» μπορεί να αποκτηθεί εγκαίρως απ' όλους εκείνους που επιθυμούν να επισκεφτούν την Ελλάδα μέσα στο 2021. Μόνο έτσι θα μπορούσε να καλυφθεί μέρος της μεγάλης ζημιάς που υπέστη ο ελληνικός τουρισμός το 2020.

Η Τουριστική Ζημιά του 2020

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος (βλ. Πίνακα), το 2020 ήταν καταστροφικό για τον ελληνικό τουρισμό. Οι εισπράξεις ανήλθαν σε 4,3 δισεκατομμύρια ευρώ έναντι 18,2 δισεκατομμυρίων το 2019, μία τεράστια ζημιά της τάξης των 14 δισεκατομμυρίων ευρώ. Η μεγαλύτερη ζημιά έγινε το δεύτερο τρίμηνο του 2020, που τα έσοδα αντιστοιχούσαν μόνο στο 3,01% των εσόδων του 2019. Με την χαλάρωση των μέτρων για τον κορωνοϊό, ο τουρισμός, στο τρίτο τρίμηνο του 2020, πήρε μία μικρή ανάσα αλλά και πάλι τα έσοδα του τρίτου τριμήνου αποτελούσαν μόνο το 27,37% των εσόδων του αντίστοιχου τριμήνου του 2019. Ανάλογα με το τρίτο τρίμηνο ήταν και οι εισπράξεις του τέταρτου τριμήνου του 2020.

Οι αφίξεις των αλλοδαπών τουριστών μειώθηκαν το 2020 σε 7,4 εκατομμύρια από 34 εκατομμύρια που ήταν το 2020.

Ο Ελληνικός Τουρισμός θα Βγει Νικητής, Αλλά δεν Φθάνει

Με δεδομένο το εμβόλιο, το 2021 αναμένεται να είναι μία καλή χρονιά για τον ελληνικό τουρισμό. Σε όρους μάρκετινγκ, το επώνυμο προϊόν «Ελλάδα» κατάφερε να αυξήσει την αξία του λόγω του τρόπου με τον οποίο αντιμετωπίστηκε η πανδημία σε σχέση με άλλες χώρες. Ο αλλοδαπός εν δυνάμει επισκέπτης βλέπει ότι οι επιπτώσεις του θανατηφόρου ιού είναι πολύ μικρότερες

σε σχέση με άλλες χώρες και αυτό του δίνει μία επιπρόσθετη σιγουριά ότι η Ελλάδα είναι ένας ασφαλής προορισμός για τουρισμό το 2021.

Ωστόσο, δεν φθάνει μόνο αυτό. Δεν χωρεί καμία αμφιβολία ότι ο τουρισμός αποτελεί την ατμομηχανή της ελληνικής οικονομίας. Μία ατμομηχανή, για να συμφέρει η λειτουργία της, θα πρέπει να σέρνει όσο το δυνατόν πιο πολλά βαγόνια. Αν μόνη της γυρίζει από εδώ και από εκεί με άδεια βαγόνια, τα οφέλη θα είναι λίγα και πρόσκαιρα.

Πίνακας. Τουριστικές Εισπράξεις και Επισκέπτες, 2019-2020

Τρίμηνο Έτους	Εισπράξεις (σε εκατ. €)	2020/2019 %	Επισκέπτες (χιλιάδες)	2020/2019 %
2019.Ι	746,5		1.969,0	
2019.ΙΙ	4.667,2		8.191,8	
2019.ΙΙΙ	10.693,4		1.8633,1	
2019.ΙV	2.071,7		5.210,7	
Σύνολο 2019	18.178,8		34.004,6	
2020.Ι	593,3	79,48%	1.848,2	93,86%
2020.ΙΙ	140,4	3,01%	349,4	4,26%
2020.ΙΙΙ	2.926,4	27,37%	3.973,2	21,32%
2020.ΙV	620,3	29,94%	1.227,5	23,56%
Σύνολο 2020	4.280,4		7.398,1	

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος (Έρευνα Συνόρων)

Να δώσω δύο παραδείγματα που αποτελούν τα διαχρονικά διαρθρωτικά προβλήματα του ελληνικού τουρισμού. Πρώτον, αν ο αλλοδαπός τουρίστας καταναλώνει αγαθά και υπηρεσίες που προέρχονται από εισαγωγές, τότε η ατμομηχανή πάνω στις ράγες σέρνει ξένα βαγόνια και όχι ελληνικά. Οι μεγάλες προσπάθειες κατανάλωσης ελληνικών προϊόντων, λ.χ. το ελληνικό πρωινό, δεν είχαν τα επιθυμητά αποτελέσματα. Τα «βραχιολάκια» αποτελούν «χειροπέδες» που δεν επιτρέπουν τη μεγιστοποίηση των οικονομικών ωφελειών από τον τουρισμό.

Δεύτερον, η «ατμομηχανή» της ελληνικής οικονομίας τις περισσότερες μέρες του χρόνου σέρνει άδεια βαγόνια. Δυστυχώς, ο ελληνικός τουρισμός υποφέρει από τον ιό της εποχικότητας. Παρά τις αξιόλογες προσπάθειες πολλών φορέων του τουρισμού δεν έχουν βρει το εμβόλιο για αυτό τον χειμωνιάτικο ιό.

Το πρόβλημα της πανδημίας φαίνεται να λύνεται. Για τα άλλα δύο προβλήματα του ελληνικού τουρισμού δεν φαίνεται λύση στον ορίζοντα.